

Waternetwerk Veluwe – Terugblik 2024

Intro Waternetwerk – werken in de tussenruimte

Dit derde jaar heeft het Waternetwerk Veluwe zinnige stappen gezet. Als dynamisch netwerk, ambtelijk en soms bestuurlijk, in de zogenaamde “tussenruimte” met de focus op grond- en drinkwater. Dit is één van de speerpunten van de samenwerking Vallei & Veluwe Klimaatbestendig. De bedoeling is aanjagen en verdiepen: kennisdelen, inzichten ontwikkelen en verbeteren van het samenspel tussen overheden en Vitens op een aantal actuele water- en klimaatvraagstukken op de Veluwe (want de Utrechtse Heuvelrug heeft al een eigen Blauwe Agenda). Om beleidsontwikkelingen en programma’s te verrijken, zolang het nodig is. Het netwerk verdiept zich, verheldert en draagt inzichten en resultaten op over aan een overlegtafel waar het goed past. Diverse gemeenten, waterschap, provincie Gelderland en Vitens doen actief mee en waar het speelt betrekken we andere spelers (Omgevingsdienst, VNO-NCW) en wisselen we kennis uit zoals met de provincie Utrecht. Wat hebben we 2024 gedaan (en doorkijk 2025). Meer informatie bij de procestrekker Marieke Leentvaar of teamleden van VVK.

➤ **(Drink)waterbesparing**

De drinkwaterbeschikbaarheidskaart van Vewin kleurt rood: drinkwaterlevering is niet meer vanzelfsprekend, voor nieuwe woningen en bedrijven met plannen. Naast zoektochten naar nieuwe en alternatieve winningen is besparing en circulariteit noodzaak. Dit voorjaar is het Nationaal Plan van aanpak Drinkwaterbesparing opgesteld. Op naar 20%besparing #hoedan! Wat pakken we regionaal aan?

- Bouwtafel Waterzuinige wijken

Het in 2023 gestarte initiatief van Vitens, waterschap, provincie Gelderland en VVK om drinkwaterbesparing in nieuwbouw en verbouw schaalbaar te maken (start zomer 2023), is eind 2024 uitgegroeid tot een provincie overstijgend netwerk met ca. 50 diverse ketenpartijen. Eind december presenteerde diverse werkgroepen producten over de toepasbare waterbesparende technieken in huizen, met inzicht in investeringen en financiering, juridische aspecten en een stappenplan. Want het kan al. Nu de wil nog.

In 2025 gaan gemeenten en woningbouwcorporaties deze kennis vertalen naar ca. zes concrete nieuwbouw danwel renovatieprojecten. Naast de voorbeelden

**Bouwtafel
waterzuinige
wijken**

zal het samen optrekken richting het Rijk en input leveren in het Nationaal Plan van aanpak op de agenda staan.

- **Pilot Anders omgaan met water: waterwinnen!**

Hoe kun je o.a. als gemeente een rol spelen in het stimuleren van gedragsverandering bij huishoudens in het nu? En naar de toekomst de vraag: hoe zou een watersysteem in huis er uit kunnen zien? Gemeente Apeldoorn pakte samen met Vitens en waterschap die handschoen op, gesteund door de provincie Gelderland. Met social designers van Twijnstra&Gudde is de groep eerst in gesprek gegaan met mensen op straat in een wijk met relatieve grootverbruikers over hun relatie tot water. Wat doe je met water? Waarom? Welke waarde zit erachter? Om zicht te krijgen op triggers om gedrag te sturen. Dit leidt tot een product om mensen op een ludieke manier uit te dagen om water te winnen. Begin 2025 is het product gelanceerd met een tentoonstelling in museum CODA te Apeldoorn. Met vijf Water Ways voor de toekomst. En is de uitdaging wie wil hoe verder met de uitkomsten van deze pilot.

- **Start Actie Waterzuinige Industrie**

Naast huishoudens en nieuwbouw is een derde doelgroep in het Nationaal Plan van Aanpak de industrie. Op de Veluwe (met flanken) is van oudsher veel industrie gevestigd die gebruik maakt van het grondwater en/of van levering via Vitens. Hoe kunnen we als samenwerkende partijen het waterbewustzijn en -actie vergoten? Op de Klimaattop in december '24 is het startschot gegeven voor de actie om met Vitens, meerdere gemeenten, waterschap, provincie en VNO-NCW Midden het vaagstuk te agenderen en concretiseren door o.a. bedrijven concreet inzicht te helpen geven in besparing en circulariteit.

➤ **Onttrekkingen in beeld: notitie met lessen geagendeerd**

In 2022 is gestart met het agenderen van het belang van een actueel en completer beeld van alle grondwateronttrekkingen. Voor de gemeente Putten is dat nu in beeld gebracht. Parallel is in 2024 via een andere route, via lozingen op de RWZI Harderwijk, een indicatief inzicht gekregen in omvang van lozingen en daarmee waterbronnen: of via Vitens (bekend), of eigen grondwateronttrekking (wel of niet in beeld bij provincie of waterschap). Alle bevindingen zijn gedeeld in een notitie. Het belang van de grondwateronttrekkingen in beeld krijgen is breed onderschreven, bekend is wat daarvoor nodig is. Een van de acties die het waterschap oppakt is bijvoorbeeld om gegevens onderling te mogen uitwisselen met een verwerkingsovereenkomst tussen bevoegde gezagen. Nu de strategie nog om voor de hele Veluwe/beheergebied de onttrekkingen voldoende in kaart te krijgen. Daar zijn het waterschap en provincie voor

aan zet. De provincie werkt al een aan overzicht provinciaal, dat vervolg zal krijgen in 2025. Het waternetwerk zal het proces blijven monitoren.

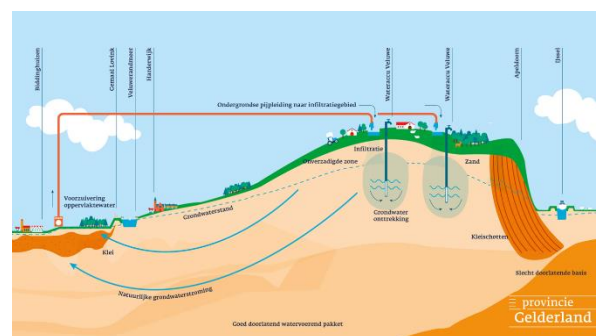
➤ **Verkenning Waterrotonde Nijkerk**

Het bestuurlijke werkbezoek najaar 2023 aan de waterrotonde Eerbeek was voor de wethouder van Nijkerk de vonk voor de verkenning naar een waterrotonde in Nijkerk. De verkenning is gericht op kansen op waterbesparing en circulariteit in Nijkerk, gefaciliteerd door de provincie. In Nijkerk komen diverse vraagstukken bij elkaar: acuut drinkwatertekort voor bedrijven, energiecongestie, een (vollopende) waterzuivering van het waterschap. Wat zijn kansen? De verkenning blijkt zeer veel potentie te bieden voor (drink)waterbesparing in productieprocessen bij 2 bedrijven in Nijkerk en 1 in Putten en toepassing van een of meer waterrotondes (gekoppeld aan bedrijf en/of collectief). De verkenning is eind 2024 afgerond, inclusief checks op NVWA – eisen. De ervaringen en inzichten worden gedeeld op een (bestuurlijke) werksessie voorjaar 2025. En zal toegewerkt worden naar afspraken tussen stakeholders en regelen van de randvoorwaarden voor de volgende fase richting realisatie.

➤ **Wateraccu Noord Veluwe: nieuwe fase**

In maart 2024 is de technische haalbaarheidsstudie Wateraccu Noord-Veluwe afgerond. De conclusie is dat een wateraccu technisch haalbaar is en financieel realistisch lijkt. Dit is besproken met stakeholders en de bestuurders in de regio. Uit de gesprekken kwamen veel vragen over het nut en noodzaak. Daarom is een krachtenveldanalyse uitgevoerd bij een groot aantal partijen om te bepalen welk nut en noodzaak zij zien voor de wateraccu.

De studie is eind 2024 afgerond. Daaruit kwam naar voren dat bij de stakeholders onvoldoende duidelijk is voor welk probleem de wateraccu een oplossing is en hoe je een wateraccu moet afwegen tegenover andere bronnen en gebieden in Gelderland. Anders gezegd; wat is de plek van de wateraccu binnen de gedeelde opgaven voor natuur, drinkwater en economie van het grondwatersysteem Veluwe nu en in de toekomst en voor de drinkwatervoorziening en klimaat adaptatie in Gelderland als geheel. Begin 2025 zullen vervolgstappen worden uitgewerkt en besproken. Dit zal plaats vinden binnen het bestaande proces adaptieve strategie drinkwater Gelderland. In dit proces werken waterschappen, provincie en Vitens aan de duurzame drinkwaterwinning in een duurzaam watersysteem.

➤ **Waterbalans van de toekomst**

In 2023 is de visie Vallei en Veluwe in 2120 gelanceerd. Een toekomstbeeld hoe onze regio er over honderd jaar uit kan zien. Daarbij is water en bodem als leidend principe gebruikt. Naar aanleiding van dit toekomstperspectief ontstond de vraag hoe de waterbalans van de toekomst (2120) eruitziet. Samen met de WUR en KWR is in 2024 gestart met het in beeld brengen van deze waterbalans. Daarbij wordt gekeken naar een business as usual scenario en naar een groen scenario wat aansluit bij de 2120 visie. In 2025 wordt de waterbalans van de toekomst gepubliceerd met sprekende infographics, zodat het gebruikt kan worden als inspiratie voor ontwikkelingen en plannen.

➤ **Communicatie grondwateroverlast en bewoners**

De natte winter 2023-2024 heeft naast stromende sprengen ook geleid tot een stortregen aan klachten van bewoners bij waterschap en gemeenten, m.n. op de flanken van de Veluwe. We constateren dat waterschap en gemeenten elk voor zich al dan niet, en ook niet dezelfde informatie, verstrekken aan bewoners. Ook is het inhoudelijk een uitdaging om bewoners uit te leggen dat het een complex grondwatersysteem is i.c.m. extreme neerslag. En een lastige boodschap: het is uw eigen verantwoordelijkheid om overlast te voorkomen. Noemen we het overlast of is dit het nieuwe normaal? In 2025 willen we organisatorisch en communicatief een slag gaan maken samen: hoe coördineren we (intern en onderling) dezelfde boodschap, waar en welk informatie/producten zijn er al, wat is een gezamenlijke strategie en verbeteren we het samenspel (één overheid, één loket)?

➤ **Wateroploop 3 oktober: gezamenlijke kennisbasis**

We constateren regelmatig dat er veel diverse kennis- en beleidstrajecten lopen, in diverse ambtelijke circuits, en er geen breed gedeeld kennisbasis in de context van een waterbalans wordt opgebouwd. Daarom organiseerden we 3 oktober een [wateroploop](#) met als doel kennis uitwisselen aan de hand van de stromen in een waterbalans. Diverse partners deelden kennis en ervaring rondom drinkwaterbesparing, verdamping van bossen (onderzoeksfase), onttrekkingen in beeld, en grootschalige wateraanvullingen/wateraccu.

Met bijna 40 deelnemers en een aantal betrokken bestuurders een geslaagde bijeenkomst. In 2025 organiseren we weer een Wateroploop met mogelijke onderwerpen: Wateroverlast, Waterbalans van de toekomst, inzicht in grondwateronttrekkingen en grondwaterplafonds, klimaat stresstesten.

